Maart 1941

PRIJS 10 CENT

JO DE HAAS

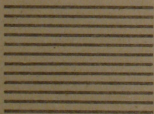
TUSSEN TWEE WERELDEN

UITGAVE:
VRIJE GROEPEN IN HET NOORDEN

JO DE HAAS

TUSSEN TWEE WERELDEN

UITGAVE:
VRIJE GROEPEN IN HET NOORDEN

Een woord vooraf

Van wereldschokkende betekenis zal de verschijning van dit kleine geschrift wel niet zijn. Onze samen-„leving" zal er waarschijnlijk niet door uit haar voegen worden gelicht. Wat mij genoegzaam spijt....

Maar voor snuffelende autoriteiten — die immers gaarne overdrijven — moge dit toch al direct een punt van geruststelling zijn!

Het is vanzelfsprekend dat deze brochure niet geschreven kan zijn, voor wie in-het-geheel-niets-begrijpen-kan. En zo zijn er — helaas — maar al te veel. Zìj kunnen de wereldgeschiedenis ten slotte alleen maar on-der-gaan....

Geschoolde lezers worden verzocht te bedenken, dat een poging is gedaan ook voor arbeiders begrijpelijk te zijn. Daaraan moet de uitwijding in het tweede hoofdstuk worden geweten.

Want zo heel eenvoudig zijn de dingen toch niet! De tegenwoordige gebeurtenissen zijn in het bijzonder het resultaat van de geschiedenis der laatste 20 jaar. Die men dus kennen moet, om het hèden — intellectueel — te beheersen. Want alleen die wìst, wèèt....!

Daarom zal het hoofdstuk „Naar Nieuwe Structuur", voor velen lang niet gemakkelijk zijn! Reeds om dit gedeelte mag deze brochure, naast populair-propagandistisch, als een klein brokje studie-lectuur worden beschouwd. Want uit bedoeld hoofdstuk kunnen talloze problemen worden gedistelleerd!

Aan critici — vanwaar dan ook — zij gezegd, dat geen enkele poging is gedaan om iemand naar de mond te praten. Waardoor de inhoud van dit geschrift is bepaald....

Er is slechts gestreefd naar het uitzeggen van waarheden, zoals die door mij worden gevoeld. Zèlfs indien het ònwaarheden mochten zijn, kunnen zij geen lèugens worden genoemd!

Waar — in afwijking van zovele publicaties — dus niet

in het minst is gepoogd de, in dit tijdsgewricht, gangbare meningen te vertolken, waar op geen enkele wijze is tegemoet gekomen aan de — gewoonlijk toch maar kinderlijke — verlangens der menigte, daar kàn de zin van dèze publicatie in twijfel worden getrokken. Zèker, waar — vrijwel van begin tot einde — collectieve gevoelens en gedachten bewust en radicaal worden genegeerd. Want het is een bekend, zielkundig verschijnsel, dat velen juist door tègenspraak in hun opvattingen worden versterkt!

Moge dan, om dit alles, de zin der verschijning al niet groot worden geacht, zinlòòs is zij toch allerminst!! Soms spreekt een mens, eenvoudig omdat hij niet zwijgen kan. Zinvòller geluid werd nimmer gehoord.... Zo ook, is het ontstaan van dit geschrift gerechtvaardigd.

En wie weet....

Misschien stemmen er nog wel mèèrderen met ons in dan zich vermoeden laat. Juist vandaag. Want het is toch heel redelijk om te geloven, dat de gebeurtenissen van 1940 op veler denkleven zeer sterk zullen hebben ingewerkt!

Moge dit geloof door feiten worden wààr gemaakt.

Tot zegen ener wèrkelijk nieuwe maatschappij!

Aanvaarden....!!

We leven tussen twee werelden.

Eigenlijk is dit steeds het geval, omdat er nimmer stilstand bestaat. Maar in normale omstandigheden wisselen oud en nieuw gewoonlijk zo rustig en langzaam, dat het eerste reeds vergleden is en het tweede aanvaard, voordat het goed en wel tot ons bewustzijn is doorgedrongen. Daardoor menen we in zulke tijden in een t o e s t a n d te leven, terwijl toch ook dan alles b e w e g i n g is.

Maar nu en dan voltrekken de gebeurtenissen zich met zulk een kracht en in zodanig tempo, dat absoluut iedereen zich plotseling bewust wordt „tussen twee werelden" te staan. Een oude vorm van samenleven verdwijnt en een nieuwe is-er-nog-niet.... Want in zulk een faze zijn het voelen en denken nog vrijwel geheel op het ondergaande gericht. Wèl zetten zich allerlei feiten — meest economische — met onweerstaanbare kracht reeds door. Maar van een wèrkelijk nieuwe wereld is pas sprake, wanneer die feiten in het bewustzijn der mensen hun bevestiging vinden! Zodat er tussen hetgeen gebeurt enerzijds en het denk- en gevoelsleven anderzijds harmonie bestaat. Waardoor dan de nieuwe geschiedenis als noodzakelijk, rechtvaardig en dus goed wordt beschouwd.

Maar zover zijn we nog lang niet! Voorlopig gaapt er nog een diepe kloof tussen de mens zèlf en hetgeen zich rond — en eigenlijk dus tègen — hem voltrekt. En de onevenwichtigheid, spanning en angst, waaraan vrijwel allen lijdende zijn, stijgen hier onontkoombaar uit op!

Hier kan maar één oplossing de juiste zijn. Wat werkelijk oud is, in de zin van verouderd, moet worden prijsgegeven — zonder pardon! Want alleen dàn komt de weg voor het nieuwe vrij. Waarom het dan toch maar gaat! Onlangs las ik deze, naar ik meen zeer juiste, woorden: hoe minder wij met het oude te maken hebben, hoe beter. Want niemand kan twee heren dienen.

Zo ooit, dan dienen wij thans te aanvaarden. Niet in de een of andere lafhartige betekenis, maar in de zin waarop men regen en zonneschijn aanvaard, of ze ons gelegen komen of niet. Wie tot deze, vruchtbare levenshouding niet komen kan, wordt straks wèg-geleefd zonder meer en heeft ook geen beter lot verdiend.... Want even onafwendbaar als regen en zonneschijn, groeit er een nieuwe maatschappelijke structuur!

Het komt er dus voor alles op aan, dat men haar **wil!** Want alleen dan kan men zich ten volle inzetten om mède te bepalen hóe zij zal zijn.

Helaas is het hier echter niet alles goud wat er blinkt... en blonk! Wel hebben tallozen er eindeloos over gesproken dat de komst ener nieuwe wereld door barensweeën vergezeld zou gaan. En is er gezongen van „een muur van vuur" waardoorheen wij „onwrikbaar" zouden gaan, om „de arbeid vrij te maken".... Maar blijkbaar heeft men zich deze grote worsteling steeds voor ogen gesteld door een andere generatie dan waarin men zelf leeft!

Want nu het er dan eindelijk op aan komt, blijken velen te „verkleven" aan wat toch werkelijk ten dode is gewijd. En waarover men zich verheugen moest. We spreken ze dagelijks — erger, we spreken bijna geen anderen! — die jaren lang un toorn en verachting over de democratie hebben uitgestort, maar.... die haar nu toch eigenlijk wel hadden willen houden. In niets komt dit beter tot uiting dan in het verlangen dat Engeland de oorlog winnen zal. Want dan — zo wordt door velen openlijk beweerd — komt er wellicht iets van de oude vrijheid terug!

Dat Colijn en andere grootkapitalisten dit willen, dat het de begeerte van klein-kapitalistjes en zelfs middenstandertjes is, dat valt te begrijpen. Dat couponknippers en rentetrekkers en wie er verder van eens anders arbeid leven, dit verlangen, dat is ons niet vreemd. Dat op de terugkeer van het oude wordt gewacht door mensen met een stuk of wat inkomens, enige pensioentjes en soms nog wachtgeld bovendien, neen, dat verwondert ons niet!

Maar de „vrijheid" van de arbeiders heeft toch uit niets anders bestaan, dan dat — zuinig gezegd — drie millioen van hen van de bedeling hebben geleefd!! Men denke aan de 400.000 werklozen, hun vrouwen en kinderen. Grote

groepen van hen werden als koelies naar de beruchte barakken van Jipsinghuizen en elders getransporteerd. Verwijderd van hun vrouwen.... onderwijl priesters van allerlei kleur over de heiligheid van het huwelijk en de zegen van het gezinsverband kwijlden! Op gezette tijden kregen we dan een belastingbiljet en de dienstweigeraars 2½ jaar cel.... in Naam der Koningin....

Neen, wij verlangen die vrijheid niet terug. Maar willen er wel op wijzen, dat het mannelijker is voor een flink stuk echte vrijheid te vechten, dan van een slappe democratie een glimpje schijn te krijgen. Want dit zij aan velen gezegd: **rècht op vrijheid heeft slechts, wie er voor worstelen durft!**

Maar nu nog afgezien van dit alles: wat denkt men toch dat er terecht kwam van de vrijheid indien Engeland de oorlog won? De uitkomst zou niets anders zijn dan... een illussie! Want ook dàn kwam in Europa dezelfde nieuwe structuur. Zelfs al zou door Engeland de oorlog militair worden gewonnen, **dan nog overwon in Europa het Duitse systeem!**

Ook dàn zouden de Staten hun Totalitair karakter verkrijgen. Ook dàn zoude economie in Staats-kapitalistische banen worden geleid.

Maar het schijnt voor grote groepen nu eenmaal onmogelijk om hiervan iets te begrijpen.

Het is als leefden we in.... 1937. Toen zinloze debatten werden gevoerd over de vraag of in Spanje de regering dan wel Franco het winnen zou. Waarop wij steeds hebben geantwoord, dat zulks voor wat er nà de oorlog kwam hetzelfde bleef. Het Franco-**isme**, zo zeiden wij, wint in ieder geval.

In verband met dit alles stellen wij de vraag waarom men toch zo weinig uit de geschiedenis leert!? Tijdens de vorige oorlog schaarde Brits-Indië zich volledig achter Engeland. Voor de onafhankelijkheid van Indië, zo werd daar gezegd, was het noodzakelijk dat Engeland won. Zowat een millioen gekleurden hebben zich daarom op de slagvelden van Europa laten vermoorden. Engeland won. Toen kwam in Indië.... een verschrikkelijke terreur! En moest een martelende vrijheidsstrijd worden ingezet, die duurt tot op de huidige dag. Daarom verheugt het ons,

dat in dèze oorlog de toestand in Indië heel anders is. En we vragen: zullen de witte koelies nu nog dommer dan de zwarte zijn. . . .!?

Daarom zij het nog eens opnieuw gezegd: wij willen niet terug! Wij moeten vooruit en omhoog! Wij snakken naar een nieuwe maatschappij en zullen juist daarom het oude achter ons laten.

Zeer velen stemmen ongetwijfeld met deze peroratie in Want als grote groepen — openlijk of heimelijk — terug zien naar vóór de 10de Mei, dan is dat niet omdat ze dat oude zo gaarne willen. Dàt weten we beter! Ook zij zouden het nieuwe wel heel graag willen, maar ze zijn er niet zo heel zeker van dat het komt. Of sterker, ze spreken er openlijk hun twijfel over uit. En hebben daarmee zichzelf verslagen. Want ten slotte twijfelen ze aan de zegeningen die anderen heel luidruchtig zeggen te zullen brengen. Die twijfel nu, is niet verkeerd. . . . maar we kunnen toch ook niet bij haar blijven staan! Hoe geheel anders zou het er al direct uitzien, als al die twijfelaars, pessimisten en wie al niet meer, het hele terrein nu eens niet aan die luidruchtigen over lieten, maar zich evenals diè lieten gelden, met niet minder klem, maar iets meer beschaving. Openlijk, dapper, mannelijk. . . .

Wanneer we dan ook spraken over het nieuwe, dat ook door óns wordt begeerd — en in de komst waarvan ondergetekende, op grond van feiten, heel sterk gelooft! — dan wil dit zeker niet zeggen dat daaronder wordt verstaan datgene, wat met heel veel lawaai als het nieuwe wordt gepresenteerd! Integendeel. Het verschijnen dezer brochure is het beste bewijs voor de twijfel die daaraan bestaat! En een deel van dit geschrift zal zich dan ook bezighouden met een kort overzicht dienaangaande.

Maar er moet ons hier iets anders van het hart.

Talrijke mensen wanen zich vrij te zijn van suggesties. Maar al te dikwijls zijn ze er dan reeds volkomen door overrompeld. Wanneer zovelen niet kunnen komen tot de toch zo noodzakelijke aanvaarding, wat bewijst zulks dan in vele gevallen? Dat ze wel degelijk door de N.S.B.-suggesties gegrepen zijn! Zij het dan in negatieve zin.

Zeker, ze hebben zich niet laten suggereren dat het door de nationaal-socialisten gepropageerde ook werkelijk deug-

delijk is. Maar.... de N.S.B.-suggesties hebben toch wèl kans gezien, de blikken hunner tegenstanders volkomen geboeid te houden aan dat gepresenteerde zèlf! En als dan die tegenstanders „de nieuwe wereld" — zoals deze door de N.S.B. wordt voorgesteld — verwerpen, dan menen ze dat daarmee het laatste woord gezegd zou zijn.

Men zit zozeer onder de suggesties en blijft hierdoor zo volkomen gebonden aan het door de nationaal-socialisten gepropageerde, dat men eenvoudig niet kan bedenken, **dat er toch nog wel mogelijkheden tot iets wèrkelijk nieuws kunnen bestaan!** Waarover misschien de N.S.B.-ers zèlf nog nooit hebben gedroomd.... Maar wat al jaren lang onze eigen droom is geweest!

Dat het hierboven geschetste de waarheid is, wordt dagelijks bewezen. Zodra wij als onze mening te kennen geven, dat wij — niets tróts, maar juist dóór alles — tóch en dús naar een nieuwe wereld gaan, worden we onmiddellijk bij de fascisten ingedeeld. En behoeft er verder dus ook niet meer met ons te worden gesproken.... Men sluit zich af. Ja, inderdaad. Men leeft zo sterk onder de suggesties, dat men zich intellectueel heeft „drooggelegd".

Wat is dit alles toch zonderling!

De tijd, dat grote groepen arbeiders in een welhaast **mechanische** komst van het Socialisme geloofden, ligt nog maar vlak achter ons.

Met bijna grenzenloze oppervlakkigheid werd gepropageerd, dat altijd uit het één het ander ontstond, dat het kapitalisme z'n eigen „doorgraver" was en dus zèlf — zij het dan tegen wil en dank — het Socialisme in het leven riep....

Min of meer geleerd uitgedrukt sprak men dan over „dialectiek" en „historisch materialisme".

In die tijden moesten wij er de rem op zetten! En tegen heel de stroom oproeiende, betogen, dat de ontwikkelingsgang naar het Socialisme niet zó simplistisch mocht worden gedacht. Dat het niet zo als-van-zelf zou gaan, **maar dat het zeker aankwam op de geest als actieve, revolutionairende, factor** van de eerste rang!

Als vrij-socialisten propageerden wij, dat het Socialisme in ieder geval éérst moest worden gewild, dat het geestelijk in ons levend moest zijn, dat er dus een klare, duide-

lijke voorstelling van moest bestaan, waaruit pas dan de brandende begeerte kon ontstaan het ook maatschappelijk te verwerkelijken.

En steeds weer klonk ons waarschuwende woord: indien gij van deze geestelijke factoren niet weten wilt, zult gij op een zeker moment in de kou komen te staan...

Wij werden toen-der-tijd bespot en weggehoond. Wij zouden wel eens zien.... het kwam best in orde.... alles in de wereld liep vast.... en dan kwam het grote moment.

Zij, die deze zienswijze hebben gepropageerd, geloven nu zelf nergens meer in. Zodat het bijbelwoord tóch nog in vervulling gaat: de laatsten zullen de eersten zijn....

Want de karavaan trekt verder.

Zij zouden verder trekken zelfs indien er in 't geheel geen mogelijkheden meer zouden bestaan! Omdat een leven zonder worsteling geen leven meer is.

Maar tot hen, die het dan zonder mogelijkheden niet zouden kunnen doen, zij gezegd, dat ze er zijn! Zij het dan ànderen, dan waarover de N.S.B. tot ons spreekt.

Want het is niet allèèn duisternis. Nóg steeds — en nu méér dan ooit — straalt het licht er doorheen! Er zijn perspectieven en er is dus alle reden tot arbeid en daardoor weer tot nieuwe levensvreugd. Maar deze perspectieven kunnen pas naderbij worden gebracht, als het nieuwe — dat men zèlf moet weten te ontwikkelen — inderdaad wordt g e w i l d ! Hetgeen pas mogelijk wordt, door het verouderd-oude radicaal op te geven! Omdat — nög eens gezegd — de mens geen twee heren tegelijk kan dienen. Men kan zich niet ten volle geven aan het nieuwe, als een deel van het gevoels- en gedachtenleven blijft verwijlen bij wat ten slotte tóch ten dode is gedoemd.

En daarom is, met opzet, het eerste hoofdstuk van dit simpel geschriftje aan a a n v a a r d i n g gewijd!

Naar nieuwe structuur

We worden dus opnieuw door oorlog geteisterd. En natuurlijk wordt dit door iedereen als een noodlot gevoeld. Juist daarom is er misschien moed voor nodig, om deze opvatting enige verbetering te doen ondergaan. Méér dan noodlottigheid, moet de oorlog als noodzakelijkheid worden gezien! Niet in de betekenis, alsof de maatschappij dus niet zonder hem zou kunnen bestaan. Integendeel! Juist wij, anti-militaristen, hebben heel ons leven gewijd aan de poging, de mensen er van te doordringen, **dat zonder absolute ontwapening** geen wèrkelijke màâtschappij kan bestaan! Omdat met bèwapening een samenléving ieder ogenblik in een samen-„doding" kan worden omgezet. . . .

Maar juist omdat men van dit inzicht niets kón of wilde begrijpen, werd heel de wereld gaandeweg één grote kazerne met millioenen soldaten, een ontzaglijk arsenaal met wapens, waarvan de vernietigingskracht, door wetenschap en techniek, tot in de hoogste graad was opgevoerd.

Zó gezien is de oorlog geen noodlot meer. Op de wijze waarop b.v. een overstroming of aardbeving ons overvalt. Waarvan we tevoren niets wisten en waartegen we dus ook niets konden doen. Terwijl we ze natuurlijk nog veel minder, op een of andere wijze, hebben voorbereid!

Dit hebben we de oorlog wèl gedaan. Geestelijk en materieel. Vanaf de vrede van Versailles, twintig jaren lang! Van zulk een politiek is de oorlog niets anders dan een logisch gevolg!

Maar uitgaande van het feit, dat-er-nu-eenmaal weer oorlog is, staan we opnieuw tussen twee werelden. Inderdaad opnieuw. Want we zijn getuige van een zelfde proces als we 25 jaar geleden hebben gekend. Wat begrijpelijk wordt als we er op wijzen, dat in het wezen van de zaak deze oorlog niet anders is dan een **voortzetting** van een oorlog die in 1918. . . . ontijdig beëindigd is!

Hetgeen we als gevolg van de strijd van '14 tot '18 hebben ervaren, wordt op dit ogenblik dus eveneens ten tweede male doorleefd. Of, om het met andere woorden te zeggen: de doorbraak ener nieuwe structuur die tijdens de vorige oorlog werd ingezet en gedurende 20 na-oorlogse jaren doorgezet, wordt middels deze oorlog voltooid.

Onder structuur verstaan we: een methode volgens hetwelk het kapitalisme, innerlijk, is opgebouwd. Deze bouw ondergaat momenteel een zó grondige verandering en wordt met zoveel kracht doorgezet, dat beslist iedereen het zich bewust is geworden. Waarna de meesten er van geschrokken zijn....

Toen dit proces werd ingezet, konden alleen de scherpste denkers het zien en verwerken. Om er de ontzaglijke gevolgen, voor de toekomst, van te begrijpen. Het was hen onmiddellijk duidelijk, dat de liberalistische faze van het kapitalisme ten einde liep. Dit weten werd voortdurend versterkt door het nauwlettend gadeslaan van de ontwikkelingsgang van het kapitalisme op economisch gebied. Ook hier te lande.

Om dit begrijpelijk te maken, wijzen we op de Staatsbemoeiïngen op schier elk gebied. Om, voor de hand weg, maar iets te noemen: land- en tuinbouw, veeteelt en visserij, kunst en de werklozen, ze werden objecten voor steun en subsidie. Het overal ingrijpen vàn en het alles regelen dóór de Staat, nam steeds groter vormen aan. Organiseerde de Staat bij vroegere oorlogen alleen maar het regelrecht **militaire**, de laatste jaren kwam onder de oorlogsdreiging het nieuwe begrip **industriële** mobilisatie op. Terwijl door de distributie, een ieder met de **economsche** mobilisatie in aanraking komt!

Om kort te zijn: wie dit alles — vooral de laatste 10 jaren — heeft gezien èn begrepen, was het ook al evenzo lang duidelijk, **dat overal de Totalitaire Staat groeiende was!** Dat zich dit proces in Duitsland met bijzondere kracht en snelheid heeft voltrokken is slechts een bijkomstigheid. Voor óns is het in ieder geval altijd duidelijk geweest, dat, als gevolg van de vorige krijg, zich een proces in gang had gezet dat nooit meer te stuiten zou zijn!

Wanneer we daarbij bedenken, dat — uitgezonderd de vrij-socialistische — de arbeidersbeweging, juist door

haar Marxistisch karakter, bovenbedoelde Staatsbemoeiingen e i s t e en de tot standkoming als succesen van het socialisme werden beschouwd, dan wordt het geheel min of meer humoristisch!! Dan is het immers duidelijk, dat allerlei lawaaierig „anti-fascisme" — dat zich steeds tegen de komst ener Totalitarie Staat verzette — hem, door de eigen economische politiek, zèlf in het leven riep!!

Ook op ideologisch gebied heeft het dat gedaan. Heel de idee van de Staat als alles regelende macht, de zinloze vergoding en het slaafse volgen van den Leider, het partijwezen met z'n discipline en gehoorzaamheid aan het kader, het massaliteitsprincipe en het volkomen ondergeschikt maken daaraan van de persoonlijkheid — wiens activerende taak het nu eenmaal is, die collectiviteit steeds weer te doorbreken — dit alles en nog veel meer, was in wezen nooit anders dan een fascistische ideologie!

Met steeds groter snelheid voltrok zich de laatste jaren een verrottings-proces, waarvan de uitkomst niet twijfelachtig kon zijn!

De instelling op het nationalisme door de arbeidersbeweging nam steeds afschuwelijker vormen aan. Het koningschap werd erkend en het Wilhelmus gezongen, de ontwapening dus prijsgegeven, terwijl de natie en daarmee het militarisme en de landsverdediging werden aanvaard....

Voor ons stond het dan ook reeds jaren lang vast, dat, bij een verschuiving van de machtsverhouding naar het fascisme, zúlk een arbeidersbeweging niet zou worden geliquideerd, maar ingeschakeld! Hetgeen inmiddels is geschied. Partij en vakbeweging, pers, radio en zo voort, mogen — onder nieuwe directie — op dezelfde voet worden voortgezet! Voor wie de historie duidelijk was, verwondert zich niet. Die wìst, die wéét....!!

We beleven in Europa dus de voltooiïng van een structuurverandering, welke vooral door de oorlog van 1914 noodzakelijk werd. Op smartelijke wijze heeft de soc. arbeidersbeweging de gevolgen van dit proces ondergaan. Want sedert in November 1918 de revolutiepoging mislukte, zijn de arbeiders van nederlaag naar nederlaag gegaan. Hetgeen vanuit die structuurverandering kan worden verklaard!

De strijdapparaten van het proletariaat — partijen en vakorganisaties — waren op een vóór-oorlogs — liberalistisch — kapitalisme ingesteld. Dat was dus op een faze, waarin, eventueel, strijdende arbeiders, tegenover privé-kapitalisten en dus particulier-kapitalistische bedrijven kwamen te staan. En zolang deze toestand zich niet wijzigde, konden de partijen en vakorganisaties, min of meer, aan de gestelde verwachtingen voldoen.

Toen — als gevolg van de oorlog van '14 — het liberalisme zich stelselmatig omzette naar Staatskapitalisme — in Rusland het eerst — konden de, **onveranderd gebleven,** strijdmethoden der arbeiders niet anders dan falen!!

Tegenover de naar Totaliteit uitgroeiende Staat, werd elke actie een rechtstreeks **revolutionaire** daad! Een simpele staking zelfs in de werkverschaffing, betekende een conflict met de Staat! En hierop waren nóch de apparaten, nóch de — in reformisme opgevoedde — mentaliteit der arbeiders, ook maar in het minst berekend.

Saamgevat zou men kunnen zeggen: de politieke partijen en vakorganisaties behoren bij de liberale faze van het kapitalisme, zoals het „arbeidsfront" behoort bij de Totalitaire Staat.

Toen het bovenbedoelde proces zich voltrok, de Staat absoluter, zijn autoriteit groter en zijn geweld steeds heftiger werd, bleef de soc. arb. beweging — wilde zij ten minste nog blijven bestaan — geen andere keus dan zich aan te passen. Ten slotte bereikte zij de reeds beschreven verrotting, van oorsprong en doelstelling volkomen vervreemd. Ze heeft zich „gehandhaafd", **door er** — naar het wezen gesproken — **reeds lang niet meer te zijn** . . !!

Dit proces en zijn afloop stonden ons van de aanvang af zó duidelijk voor de geest, dat wij in 1920 het stormsein hebben gehesen! Toen reeds begrepen wij, dat de politieke partijen en vakorganisaties hun tijd hadden gehad, dat ze geen wèrkelijke machtsmiddelen voor de arbeiders meer konden zijn en dat ze dus radicaal moesten worden opgegeven! Het was ons duidelijk, dat er anders een ogenblik zou komen, **dat ze door ànderen zouden worden opgeruimd.**

Daarom propageerden wij vanaf die tijd: „Weg met de politieke partijen, weg met de vakorganisaties en weg met

de bonzen!!!" In hun plaats wilden wij de „raden van arbeiders" waarin de éénheid van de werkers met hoofd en hand verzekerd zou zijn. En los van parasiterende leiders, de arbeiders zèlf hun eigen zaken zouden.... léren doen.

Het was als een donderslag!

Vrijwel niemand was in staat iets van ons te begrijpen, zodat de gehele arb. beweging tegenover ons stond. Evenals dat ook nu weer het geval is, werd krampachtig vast gehouden aan wat er nu eenmaal was en werd fanatiek verdedigd wat onherroepelijk ten dode was gedoemd! Juist door dat verzet heeft men — zij het ongeweten — des te zekerder het huidige gebeuren voorbereid!

Wie in staat is dit alles te begrijpen, weet ook tegelijkertijd waarom wij zo rustig kunnen zijn. We hebben in het verleden alles zozeer begrepen, het gehele ontwikkelingsproces zo zuiver gepeild, **dat wij niet konden worden verrast!!!**

Wij **wisten** dat de oorlog kwam, **wisten** dat hij ook over Nederland zou gaan, **wisten** dat ons parate leger binnen een week aan de kant zou worden gezet, **wisten** dat het oranjehuis verraad zou plegen, **wisten** wat van dit alles, in grote lijnen, het gevolg zou moeten zijn.

En we zeggen dit niet **achteraf,** maar hebben in het politieke leven daar meer dan 22 jaren van getuigd!

Neen, wij zijn niet overrompeld en verbazen ons over niets. Die wìst, die wéét....!!

Oorlog over Nederland

Wat nog maar kort geleden „vraagstukken" en „problemen" werden genoemd, zijn dit nu niet meer. De geschiedenis heeft haar objectieve taal gesproken en de balans kan dus worden opgemaakt.

Om te beginnen vragen wij wat er nu terecht is gekomen van de Volkenbond die, krachtens het geloof van millioenen, de oorlog had moeten voorkomen!? De bond zèlf is naar Amerika verhuisd.... en van zijn aanhangers liggen er reeds tallozen in het graf. Dit is het roemloze einde dat door ons, anti-militaristen, 20 jaar is voorzegd.

En wat is er overgebleven van de opvattingen der democraten, die jaren lang hebben betoogd, dat het parlement een factor zou zijn in het vraagstuk van oorlog of vrede!? Niets, maar dan ook niets....

Wat was er de laatste jaren nog te vinden van de beruchte periode van prof. van Embden en Albarda, die eens om het luidst betoogden, dat de „directe nationale ontwapening" door Nederland als een gebiedende eis moest worden beschouwd!? Niets....

Wat hebben het eindeloos bidden en petitioneren voor de vrede ten slotte opgeleverd!? Niets....

Wat hebben brieven aan „vooraanstaanden", „grote mannen", „invloedrijke Leiders" en „Staatslieden" uitgewerkt wat is het succes geweest van brieven van psychiaters en psychologen aan Staatslieden en Vorsten, die het werk dezer wetenschapsmannen natúúrlijk van-harte-hebben-toegejuicht!? Niets en geen enkel....

Wat is de vrucht van de beruchte „geestelijke en morele herbewapening", waarover tot misselijk wordens toe is gekwijld!? Een laffe vlucht van hààr die de frase ontwierp — en anders niets....

Het is alles volledig bankroet!!!

Het verloop en de afloop van dit alles is in volkomen overeenstemming met hetgeen door ons 20 jaar lang is

voorzegd. Steeds en steeds weer hebben wij betoogd, dat de oorlog een feit zou worden, tenzij de volkeren zèlf „nèèn" tegen hem zouden zeggen!

Als gevolg van dit inzicht **hebben** — sedert de vorige oorlog — **vele honderden de dienst aan het militarisme geweigerd!** Deze dappere voortrekkers naar een wèrkelijk Nieuwe Cultuur hebben, zonder onderbreking, twintig jaar lang de gevangenissen in Nederland bevolkt. Zelfs toen de laatste jaren de vonnissen — o heilige democratie!! — **tot 2½ jaar cel werden opgevoerd,** zette deze „dappere ongehoorzaamheid" zich dóór! Onderwijl Albarda — die dit woord had uitgedacht — reeds lang tot de gehoorzame „dapper"-heid was bekeerd. . . .

• Naar de feiten gerekend, heeft het Nederlandse volk eigenlijk nooit werkelijke belangstelling getoond voor het prachtig stuk Cultuur dat rond ons groeiende was. Gesteund heeft men het nooit. Nimmer is er in het parlement door de woordvoerders van de arbeiders met ook maar één woord geprotesteerd tegen de vonnissen welke de dienstweigeraars werden opgelegd. Zomin als er van die zijde protest kwam tegen de nooit eindigende vervolgingen der anti-militaristen in 't algemeen. De sociaaldemocratie gaf er zelfs openlijk haar goedkeuring aan! Verder had ons volk het steeds te druk met voetballen, wielrennen, boksen en het zich uitvieren in nationale feesten. En aangezien alles waarop men zich voor het behoud van de vrede verliet, niets dan quatsch was, daverde op de 10de Mei 1940 de oorlog eindelijk ook over Nederland!

Als een vanzelfsprekendheid!

Die wìst, die wéét. . . .!

Vier en een halve dag heeft de terugtocht geduurd. . . . Toen hij begon was het moment van zijn einde natuurlijk reeds bekend! Want als er nà de offers van duizenden wordt gezegd, dat de oorlog niet langer kon duren omdat de tegenstander tè veel overwicht aan manschappen en technische wapenen bezat, dan is dat leugen, zonder meer! Om dàt te weten, behoeft er niet eerst 4½ dag oorlog te worden gevoerd! Zoiets weet een generale staf zeer goed vooruit. Zelfs 'n leek, als ondergetekende, was dat bekend.

Het maar eeuwig herhalen „wij zijn paraat!!", was niets anders dan eeuwig bedrog! Ieder mens met gezond verstand wìst, dat het speelgoed van „onze jongens" binnen een week bezwijken zou. Gerekend vanaf 1920 heeft het ons ondertussen zo ongeveer 3000.000.000 — drie duizend maal een millioen! — gulden gekost.... Reeds de eerste dag was de onbruikbaarheid aangetoond. Weggesmeten bleek al dat geld, waarvan heel het volk in welvaart had kunnen leven!!! Terwijl het nu voor ongeveer een derde gedeelte tot pauperisme was gebracht! Dàt is het, wat ons is gebracht door de oranjes, de democratie en de „bekwame" leiding van Colijn!!!

Waarom er dan toch gevochten is!?

Om de geschiedenisboekjes der toekomst op waardige wijze te kunnen vullen. Er kan toch niet in worden gezegd: ons boter en kaasvolk gaf zich zonder slag of stoot over.... Stel u voor!

Neen. Het nageslacht moet weten dat we ontzettend dapper waren! Dat we vochten als leeuwen.... en slechts voor ge-wèl-di-ge overmacht zijn gebukt.

Voor deze toekomst-tirades beten er duizenden in het zand.

Of er werkelijk, als door leeuwen, gevochten is!?

Mussert zegt het. Hij had zich weliswaar zèlf, in een overall gestoken, verscholen bij een boer!!! Maar de N.S.B.-ers hebben het, volgens hem, dan toch gedaan. Jammer dat nu juist hier een groot vraagteken moet worden geplaatst. Zij die binnentrokken waren hun „bevrijdende vrienden" en door hen hoopte de N.S.B.-ers op het verkrijgen van de macht. En daarom vochten zij als leeuwen....!?? Wij verklaren gaarne, dat dit het enigste punt in de geschiedenis is, dat niet door ons begrepen wordt!

Eerlijk gezegd hebben wij niet veel dapperheid ontdekt. Er werd op ons leger en onzen lieven heer vertrouwd. Ons volk had zand op zolder en natte kranten in huis. Maar toen ten slotte de oorlog er was, had dat volk alleen nog maar.... angst, angst en nog eens angst.... Het geloof in onzen lieven heer ten spijt!

Laten we hopen dat deze angst eens zal worden omgezet in het klare weten, **dat men toch slechts tegenover**

de gevolgen van het eigen, lege, geestloze leven is komen te staan!

En ook — en vooral — moet men eens eindelijk breken met **kwasi**-dapperheid, welke door grote massa's rijkelijk beleden wordt, zolang er nog niets is te doen....

Hoeveel duizenden zijn er niet gek gemaakt met allerlei „anti-fascistisch" gedoe! Jaren lang is er om oorlog tegen Hitler-Duitsland geschreeuw. Het socialisme en de ontwapening zijn er voor opgegeven en een militaristisch verbond met de zwarte reactie van Colijn werd er voor aanvaard. Toen kwam de 10de Mei.... Allerlei kopstukken die de arbeiders gek hadden gemaakt, zochten in IJmuiden naar een boot! En de tienduizenden die deze mondhelden hadden geloofd, waren de oorlog zàt, meer dan zat, toen hij „al" 24 uur had geduurd.... omdat men het nu immers zèlf moest doen! Maar diezelfde menigte kon er eenvoudig niet genoeg van krijgen toen er in Spanje al 2½ jaar gevochten werd.... door ànderen!!

Ons standpunt was genoegzaam bekend. Wij zijn in dit land de enigsten geweest die openlijk dorsten te propageren: „laat lopen wat loopt!!" Want er is op de wereld nu eenmaal niets zó belangrijk, dat een slachting van millioenen mensen er door gerechtvaardigd zou zijn! Zelfs het, zeker voor óns, allerheiligste goed van de Vrijheid nog niet!

Wanneer er voor hààr mensen gaan sterven, dan zal dat nooit anders dan vanuit grote, zédelijke heldhaftigheid mogen zijn. En stellig is er niets verhevener dan dat mensen hun leven opgeven voor iets dat, naar hun gevoel, hoog uitgaat boven hen zelf en hun eigen tijd! Maar dat een zodanig sterven slechts vanuit een volstrekte vrijwilligheid denkbaar is, spreekt voor zichzelf. Zo als het ook duidelijk zal zijn, dat een dergelijk, ècht heldendom — zeker voorlopig — nog slechts als voorrecht voor enkelingen blijft weggelegd!

Wij kennen echter geen enkel maatschappelijk probleem dat niet op andere wijze dan door oorlog op te lossen zou zijn. Indien men door oorlog zelfs van „oplossen" spreken mag!

Naar onze opvatting is het grootste probleem aller problemen juist, **wanneer men de oorlog zèlf nu eens einde-**

lijk te boven komt!! Waaraan zeker op dit ogenblik moet worden gedacht. Nu men immers allerwege over de „nieuwe wereld" spreekt. Als die werkelijk komen zal, moet zij in ieder geval een **anti-militaristische** zijn! Want geen enkele opbouw heeft enige zin, als de afbraak van het militarisme niet gelijktijdig ter hand wordt genomen! Internationaal.

Omdat een wereld waarboven — in letterlijke zin! — tienduizenden bommenwerpers blijven vliegen, toch weer ieder ogenblik in een puinhoop veranderen kan!!

Maar misschien liggen er — juist hier in Nederland — wel grote perspectieven. We kunnen trouwens naar Denemarken en Roemenië zien. Als in dit laatste land meerdere malen gebiedsafstand heeft plaats gevonden **zonder oorlog,** dan hebben wij hier met een, in de moderne geschiedenis, wel degelijk nieuw — en zeer hoopvol — verschijnsel te maken! Wanneer we echter de oorlog in dit land overzien, staat het onomstotelijk vast, dat wij, anti-militaristen, de enigsten zijn die — althans voor 90% — hun zin hebben gehad!

Vóór de oorlog waren, theoretisch, **allen** op vechten ingesteld. De één voor het vaderland, de ander voor de democratie, een derde tegen het fascisme, nog weer een ander voor de vrijheid en wat al niet meer. . . . **Wij alleen wilden niet!** En propageerden: „laat komen, wie komt. .!"

Door nood gedwongen heeft het Nederlandse volk ten slotte **ons advies** opgevolgd! Het hééft de wapens neêr gelegd en Duitsland maar laten doen. Zodat wij vragen: waarom dit de **eerste** dag niet gedaan!?

Stellig moet de ophitsing, waaraan dit volk heeft blootgestaan, als een belangrijke factor worden beschouwd. Men maakte het wijs dat het Duitse leger — indien geen weerstand geboden werd — door een spoor van bloed zou worden gevolgd, dat de mannen werden gehangen en de vrouwen verkracht. Dat dorpen en steden zouden worden verwoest. . . . Wij hebben hier steeds om gelachen — betoogden dat die verwoesting juist bij verzèt zou ontstaan (Rotterdam) — en. . . . velen lachen nu mee! Want juist zìj, die het hevigst spectakel hebben gemaakt en daarmee het volk in 't vuur hebben gedreven, werken thans broederlijk samen met de bezettende macht! Die meen-

den dat alles zo maar gesloopt zou worden — waarom ze dan ook vast zèlf met brandstapels begonnen!! — kregen te horen dat de zaak op dezelfde voet zou worden voortgezet! Die hele jaargangen van „Het Volk" hebben verbrand, krijgen dat blad thans thuis met een onderkop die in de democratische faze niet dorst te worden geplaatst!!

Op de plaats waar vroeger — dank zij de buiging naar Colijn — vlak onder de kop het water-en-melk-achtige „dagblad voor de arbeiderspartij" te lezen stond, zijn nu de woorden: **Socialistisch** dagblad" te zien!! Dezelfde leiders die meenden dat het, bij een inval door Duitsland, met het socialisme gedaan zou zijn — terwijl ze het zèlf reeds lang om zeep hadden gebracht! — vertellen ons nu voor de radio, dat het èchte socialisme pas thans haar kansen krijgt!! En als we dan de „socialistische kapitein" Piet Tiggers nog steeds horen zingen — nú voor de opbouwdienst — dan vragen wij met een variant op een heel bekend woord: kun je noch lachen, lach dan mee!!

Onderwijl kreeg de menigte „arbeid en brood". Duizenden die, tijdens de democratie, in de werkverschaffing voor 12 gulden en minder! hebben gewerkt, verdienen er nu 30 tot 40 en meer. Zeker, dan moet er voor het militarisme worden gewerkt. Maar heeft de massa daar ooit enig bezwaar tegen gehad....!?

De tuinders en boeren krijgen méér geld voor hun producten dan de laatste jaren het geval is geweest. En waar hún ontevredenheid van voorheen ten slotte toch ook maar alleen een achtergrond van **materiële** aard heeft gehad, daar kunnen ook dezen tevreden zijn.

Het is alles in overeenstemming met wat wij steeds hebben betoogd. Het wàs altijd onze overtuiging dat het de grote massa — bij de komst van het Duitse regiem — **materieel** zeker niet slechter zou gaan. En daarom juist vraagt men zich bij het overdenken van dit alles glimlachend af, **waarom er door die massa nu eigenlijk oorlog moest worden gevoerd!?**

Want vrijwel ieder kan nu toch begrijpen, dat van verdediging van **geestelijke** goederen zèker geen sprake is geweest!! Wordt de voosheid van het begrip „vaderland" niet elke dag óverduidelijk gedemonstreerd!? Tallozen offerden er hun hele bestaan aan op, duizenden zijn er voor

gevallen. Nu, omgekeerd, dat vaderland zijn plicht moet doen, **worden de van alles berooiden er uitgeschopt!!!** Dezen mogen hun brood gaan verdienen in het „land van den vijand", waartegen ze vijf dagen zijn opgejaagd!!! Met het leven als inzet, werden „huis en haard" verdedigd.... waarvan men thans wordt weggetrapt!! Opnieuw is gebleken, dat de armen geen vaderland bezitten.

In principe kan dus worden vastgesteld: voor **geestelijke** goederen wèrd niet gevochten, voor **materiële** goederen was het overbodig! Want wat de laatsten betreft, is er een verbetering ten goede gekomen juist door de bezetting!

Hetgeen voor óns overigens nog geen enkele reden is om een lans te breken voor het **nationaal**-socialisme. Want wij zijn voorstanders van **inter**nationaal-socialisme, dat is van **anti**-militaristisch socialisme. Omdat het ons voor alles om gééstelijke waarden gaat, waarvan de vrijheid stellig één der belangrijkste is. En hiervan is ook thans nog geen spoor te ontdekken. Er zal om haar nog moeten worden geworsteld, maar dat is onder elk regiem zo geweest. Wanneer hier te lande, nog maar kort geleden, een sociaal-democraat voor de radio durfde te zeggen: „Het is geen fraze, te beweren dat wij hier leven in een vrij land!", dan bewijst dit alleen maar hoe diep die sociaal-democratie in de modder van het kapitalisme was weggezakt! Meer niet. Want in werkelijkheid was er onder Oranje-Colijn toch alleen maar de-vrijheid-om-zich-aan-te-passen.... De waarheid is nog erger. De grote menigte heeft nog nooit geweten wat échte, dat is gééstelijke vrijheid is! Dàn kon bedoelde dwaasheid en misleiding niet onder toejuichingen van honderdduizenden worden gezegd. Helaas heeft de grote massa aan werkelijke vrijheid nog nooit behoefte gehad. En daarom is dan ook alles zoals het is....

Waarschijnlijk zullen vele mensen van de ergste schrik die door de oorlog is ontstaan, nu wel bekomen zijn. En na de heftigste suggesties die ze hebben ondergaan is alles hen stellig wonderwel meegevallen! Alle gevolgen der bezetting in ogenschouw genomen, zal men het wel met ons eens moeten zijn, **dat zij de grote offers die gebracht zijn om haar te keren, zeker niet waard zijn geweest!**

Laten we hopen dat men dit bij een eventuele volgende gelegenheid niet vergeten zal zijn!

Dat alles nog betrekkelijk goed is gegaan, dankt men aan het feit dat er, in strijd met hetgeen **theoretisch** kon worden verwacht, geen echt enthousiasme om te vechten is geweest. Een grote massa bleek — weliswaar niet **anti**- dan toch **on**-militaristisch te zijn. En in aanmerking genomen dat de anti-militaristen het volk tientallen jaren hebben beïnvloed, mag dit zeker als een vrucht van het anti-militarisme worden beschouwd. Hetgeen als een ontzaglijke zegen voor ons gehele volk mag worden gezien en wat wel eens mag worden overdacht!

Want wat was er van ons allen terecht gekomen, indien alle „vaderlanders", „anti-fascisten", „rood-fronters" en wie al niet meer, hun „idealen" tot het bittere einde, consequent hadden doorgezet!!? Heel het land zou dan één grote puinhoop zijn als nu een hoekje in Rotterdam. .. Een paar honderdduizend vrouwen zouden weduwen en meer dan een millioen kinderen wezen zijn. . . .

Daarom hebben wij even gelachen, toen wij lazen, dat een inwoner van Harlingen aan het steuncomité 5000 gulden had geschonken, uit dankbaarheid dat zijn zoon behouden was weergekeerd. . . . Alsof ons lieve vaderland, of Winkelman of zo, dat hadden bedoeld!! Even gevoelloos als de duizenden thans, hadden honderdduizenden geofferd geworden, als dat maar nodig was geacht! De thuiskomst van dien Harlinger-zoon is vrucht van het anti militarisme geweest. En de dank van zijn vader was verkeerd gericht. . . .

Principieel moet worden vastgesteld: àls nog zovele vrouwen hun mannen, ouders hun kinderen en familie elkander hebben behouden, is dit niet in het minst te danken aan de anti-militaristen, die jarenlang hun grote offers hebben gebracht. En zeker moet in verband hiermee, aan de dienstweigeraars worden gedacht, **die ook nu nog altijd in hun cellen zitten**. . . .

Nederland is momenteel ontwapend en het zal ons juist daarom benieuwen wat in de naaste toekomst de houding van het volk zal zijn. Want deze gezegende toestand is natuurlijk niet van blijvende aard!

Berekend op het ogenblik, dat de Duitsers weer vertrekken, wordt er nu een vinnige strijd gevoerd om de macht. Maar welke van de concurrerende groepen het pleit dan ook winnen zal, het volk in Nederland krijgt straks z'n militaire speelgoed terug. Want we gaan in ieder geval naar de Totalitaire Staat. En die is natuurlijk altijd de **militaire** Staat!

Wat er op militair gebied zal gebeuren als de N.S.B. de macht krijgt, behoeft geen betoog. Maar.... als Colijn het roer van Staat weer in handen zou krijgen, zal het niet anders gaan. Het bloed van de oorlog was nog niet droog, of het blad van Colijn schreef reeds, dat de oorlog ons volk had geleerd, dat het militarisme ten onzent altijd veel te stiefmoederlijk bedeeld was geweest! Inplaats van een slordige 100 millioen gulden per jaar, zullen er straks dus **200** aan het militaire apparaat moeten worden besteed...

En juist omdat Colijn op dit gebied reeds een zekere reputatie geniet en de overgrote massa doodsbenauwd is voor de N.S.B., kreeg vanuit deze angst de Ned. Unie een aanhang van meer dan een millioen mensen, nog voor zij goed en wel bestond. Angst verwekt nog altijd massaliteit!

Het kan daarom geen kwaad, op de woorden te wijzen die Dr. van Wijnbergen over de Unie gesproken heeft. Naar zijn opvatting moet de Unie steunen op „den Godmens Jezus Christus en op het Evangelie". En als ons volk dat dan maar weet, „dan zal het gaarne" de leiding volgen, „wanneer het dan ontwaart, dat het door de Ned. Unie gevoerd gaat worden naar de autoritaire staat...."

Is dat nu geen mop!!

Wat ons betreft zijn de problemen waar men voor staat uiterst eenvoudig. Als het volk zich opnieuw in de uniform laat steken, om aldus nog eens de moderne slavernij van de dienstplicht te ondergaan, als het in plaats van wèrkelijke sociale opbouw, wederom milliarden wenst weg te smijten om ten tweede male „paraat" te zijn, dan zeggen wij ronduit, dat het volk veel beter in dèze oorlog ten gronde had kunnen gaan! Principieel blijft zulks hetzelfde, want ten onder gaat men dan toch. Maar als variatie op een bekend thema had men — thàns ondergaande — dan kunnen zeggen: „dèze oorlog is toch voordeliger....!"

De Oranjes

Op 28 October 1939 sprak ondergetekende in een openbare bijeenkomst te Emmer-Compascuum. Op 5 December werd hij — bij wijze van St. Nicolaasverrassing — gearresteerd.

Blijkens de dagvaarding, die later werd uitgebracht, zou hij in bedoelde vergadering o.m. hebben gezegd:

„Wat dachten jullie, wat zou hier gebeuren als de oorlogskoorts over de grenzen van Nederland zou gaan waaien? Waar zou onze Koningin blijven? Ik zeg u, het zou hier precies zo gaan als met de anderen. De laatste trein of het laatste vliegtuig zal ook voor de Koningin zijn".

Door de officier van Justitie werd dit beschouwd als een opzettelijke belediging van de Koningin. Desgevraagd verklaarde verdachte, dat hij het vertrek der Koningin zou veroordelen „als wanneer een kapitein, als éérste, z'n zinkende schip verlaat. Voor zo iemand gevoelen we slechts verachting!"

Door den officier werd een gevangenisstraf van 15 maanden geëist! Op 23 Februari sprak de rechtbank verdachte vrij. Nadat deze 3 maanden in voorarrest had gezeten, waarvan 3 weken in voedselstaking waren doorgebracht. De officier ging onmiddellijk in hoger beroep!

Toen kwam de oorlog, de koningin ging dús heen en van het beroep kwam, helaas, niets meer terecht! Per 30 Mei berichtte de officier dat hij „afstand" had gedaan. . . .

Dit en vele andere feiten, schonken ons het gevoel, dat vele Nederlanders als loopjongens geen slecht figuur zouden slaan!

Het vertrek der koningin kan slechts als walgingwekkend worden gevoeld! Deze vrouw commandeert eerst enige honderdduizenden in het vuur!! En als dan duizen-

den hiervan reeds hun leven hebben gelaten voor het vaderland, haarzelf en haar huis.... trekt ze er zelf tussen uit....

Dit vertrek wordt te walgelijker als we het zien in het licht van een brief van prinses Juliana, snorkend-brutaal en met de feiten in strijd.... Dit schrijven — dat we hieronder laten volgen — is te vinden in de gehele Ned. dagbladpers van.... de **8ste Mei 1940!!!**

HET HUIS VAN ORANJE VERLAAT ZIJN POST NOOIT

Amerikaans aanbod afgewezen

Een aanbod van den in Nederland geboren schrijver Hendrik van Loon om zijn huis op Long Island als toevluchtsoord ter beschikking te stellen van het Ned. koningshuis, ingeval Nederland zou worden binnengevallen, is op hoffelijke, maar besliste wijze afgewezen.

De heer van Loon heeft, zo meldt de „Daily Telegraph" uit de Amerikaanse stad Greenwich, in antwoord op zijn telegram, een schrijven van prinses Juliana ontvangen, waarin Zij namens Haar Moeder en prins Bernhard zegt, dat de schrijver als een geboren Nederlander en een student in de Nederlandse geschiedenis behoorde te weten, dat vijf eeuwen lang het Huis van Oranje voor geen enkel gevaar op de vlucht is geslagen. **„Onze plaats is hier in Nederland"**, zo voegde de prinses er aan toe, **„of er gevaar dreigt of niet. Wij zullen nooit onze post verlaten"**.

Zijn de Oranjes nog werkelijk door de gebeurtenissen verrast, dat ze precies vijf dagen voor hun laffe vlucht zulke snorkende taal dorsten te schrijven!? Juist als „student" heeft die mijnheer van Loon — die nu wel eens lachen zal! — natuurlijk geweten, dat de geschiedenis door dèze Oranjes rustig zou worden gerepeteerd!

Waar haalde Juliana de brutaliteit vandaan!?

Vertrok — om maar één feit te noemen — in 1795 Willem V dan niet naar Engeland!? Kwam in 1813 z'n zoon soms niet als Willem I in Scheveningen terug, toen

door de Nederlanders de vuile was tegen de Fransen geredderd was!?

Als er geen vuiltje meer aan de lucht is, zullen de Oranjes proberen terug te keren, om dan ook nog te paraderen als de heldhaftige redders van ons vaderland....

Wat te zeggen van Juliana!?

Om de grote-kinderen-troep — die men het volk noemt — te suggereren, liet deze dame zich meer dan eens fotograferen in een vergadering van het rode kruis, waarvan zij voorzitster was. Had zij in **die kwaliteit** niet op haar post moeten zijn!? Toen het eerste bloed vloeide en dus de eerste verbandjes moesten worden gelegd, was deze liefde-zuster verdwenen! Het was fraai....

En Benno!?

Had die niet veelsoortige pakjes — gelijk een comediant — was die niet officier bij dit wapen en bij dat....!? Wat is deze lafaard méér dan een deserteur?

Men moet de vlucht van ons Oranjehuis zien in het licht der geweldige herrie, die nog maar kort geleden rond het 40-jarig jubileum is gemaakt! Men moet eens overdenken hoe deze familie te midden van en dóór dit volk een paradijs op aarde heeft gehad....

In het eerste moment dat de oorlogs-nood over dat volk kwam, werd het trouweloos verlaten....

Wij hebben voor dit alles en de familie maar één woord: verachting!!

Naar een nieuwe wereld....??

Wanneer fascisten en nationaal-socialisten jarenlang tegen de Marxisten te keer hebben gegaan, bewijst dit alleen hoe weinig politiek inzicht eerstgenoemden altijd hebben gehad! Of.... wisten ze beter en was heel die oppositie alleen maar „tactiek"?

De waarheid immers is deze: de sociaal-democratie heeft voor het nationaal-socialisme de weg gebaand! Zodat de nationaal-socialisten de Marxisten veeleer dankbaar mogen zijn!!

Noem één opvatting van de nat.-soc., welke al niet altijd bij de Marxisten te vinden is geweest.... Men ziet er geen kans toe!

Het begrip van de Staat, het Leidersbeginsel, het partijwezen en de discipline der leden, de vaderlandsliefde, het militarisme en de oorlogsaanvaarding, het kolonialisme, het verplichte lidmaatschap enz. enz. Al deze opvattingen zijn bij nat.-soc. en bij de „socialisten" die altijd nationaal zijn geweest, volkomen gelijk!

Wanneer de N.S.B. thans het meeste lawaai maakt en zegt dat wij naar een nieuwe wereld gaan, behoeven we om de onjuistheid hiervan te bewijzen slechts twee feiten te stellen: 1. De sociaal-democratie had nooit iets met waarachtig socialisme te maken. 2. Onder toezicht van Mr. R. van Tonningen (dat is van de N.S.B.) mag zúlk een beweging op-dezelfde-voet-worden-gehandhaafd!

Daarmee is het wèrkelijke wezen der N.S.B. afdoende getypeerd!

Wij beschouwen de N.S.B. in haar huidige faze **als weer wild geworden sociaal-democratie.** Als het kapitalisme — op heftige wijze — in staat van beschuldiging wordt gesteld, als tergende rijkdom en het diep-droeve lot der verpauperden als onhoudbare tegenstellingen worden gezien en aan de schandpaal genageld, dan is dat alles precies gelijk aan de inhoud van de socialistische kran-

ten van voor 40 jaar. Om het kapitalisme te bestrijden, waren, reeds toen, vakbonden en politieke partijen gevormd. De leiders hiervan moesten als „vertrouwensmannen" der arbeiders naar „machtsposities" in de Staat worden gevoerd. Die dan alles in orde zou brengen.... Nu de geschiedenis zèlf afdoende bewijst, dat deze methode een wààn was, waaraan het èchte socialisme volledig geofferd is.... komt de N.S.B. met het precies zelfde recept! Nu hún partij, hún leider en hún Staat.

Als vrije socialisten behoeven wij tegen de N.S.B. niets anders te zeggen dan wij altijd tegen de sociaal-democraten hèbben gezegd.

Van waarachtig socialisme kan geen sprake zijn zolang het militarisme bestaat!!! Wèrkelijk socialisme is anti-militarisme tegelijkertijd!!! Maar precies als de sociaal-democratie aan haar beginperiode, toen Domela Nieuwenhuis de noodzaak van het anti-militarisme stelde omdat we anders in het bloed van de oorlog ten onder zouden gaan, wil ook de N.S.B. van dit anti-militarisme niets weten. En worden we dus — als voorheen door de sociaal-democratie — thans door de N.S.B. naar steeds nieuwe oorlog gevoerd! En waar men het steeds maar heeft over de „nieuwe" wereld, moeten wij er toch op wijzen, dat hier niets nieuw is, maar alles oud — héél erg oud — zoals het geloof in de partij, de leider en de Staat oud zijn — — verouderd-oud!

Werkelijk socialisme is verder ook onverenigbaar met kolonialisme!!! Wie zelf vrij wil zijn, kan niet anderen onderdrukken. Daarom propageerden wij: „Indië los van Holland" en vonden — natuurlijk — de sociaal-democratie tegenover ons. Zoals dat nu met de N.S.B. zal zijn. En wat dus ook al weer oud is.

Want natuurlijk — Nederland moet z'n koloniën behouden! **Met welk recht zegt men dit!?** Als de N.S.B. in Nederland reeds geen joden kan dulden, omdat die het z.g. „volksvreemde element" in onze samenleving zijn, als men maar steeds praat over „bloed en bodem", over „zuivere rassen", die hier alleen mogen wonen en zo al meer, dan vragen wij heel rustig: **welk een volksvreemd element de Nederlanders dan wel niet in Indië moeten zijn!!!**

Een werkelijk socialisme zal in de eerste plaats aan de

gekleurde volken rècht hebben te doen, door hen in het bezit te stellen van wat van nature hún geboortegrond is. Een beweging, welke dit niet wil, heeft niets met socialisme te maken!

En is het nu nog nodig om iets te zeggen over de herrie die er rondom de joden wordt gemaakt!? Tot heden hebben dezen eeuwen lang mèt en nààst ons geleefd. Wanneer de nat.-soc verklaren dat dit plotseling niet langer meer kan, bewijst zulks slechts, **dat zij zèlf als een volksvreemd element moeten worden beschouwd!** En het is diep-tragisch om te bedenken, dat mensen die volkomen zijn ingesteld op terreur, tegelijkertijd paraderen als dragers-van-den-nieuwen-tijd.... Alsof er voor zijn komst, geen **nieuwe mensen** nodig zouden zijn!! Van een nièuwe wereld kan geen sprake zijn, zolang nog niet allen elkander zien als verschijningsvormen van één groot, ondeelbaar Geheel, dat Leven heet. En pas wanneer dit Leven als Heilig en iedere aanslag er op als misdaad wordt gevoeld, zijn we boven militarisme, oorlog en alle mensenvervolging uit!

Werkelijk socialisme kent ook geen eigendom, welke naar de opvatting van Proudhon **diefstal** is. Hetgeen ook niet te ontkennen valt! In een socialistische maatschappij zullen we — naar het woord van wijlen Mr. v. d. Leeuw — niet meer **bezitten,** maar **verbruiken!** Verzameling van geld en goederen als particulier bezit, zal dus niet meer bestaan. Door dit economisch principe, kan ook pas ieders politieke vrijheid gewaarborgd zijn. Want bezit door den één, voert noodwendig naar afhankelijkheid — **en dus slavernij** — van den ander, die minder of niets bezitten zou! Geld zal er ook nog **ten hóógste** als eenvoudig middel **tot ruil** kunnen zijn. Een **eigen** waarde zal het niet meer hebben en geld met geld verdienen door leen en daardoor dividend, zal uitgesloten zijn. En ook hierdoor zal veelsoortige slavernij tot het verleden behoren!

Geld heeft ook geen waarde. In wezen is bankpapier **papier** en hard geld een weinig goedkoop metaal — zonder meer. En — wat een humor! — het goud, dat het geld z.g. „dekken" moet, is zèlf ook weer niets!! Zijn waarde is ook een slechts toegekende....

Het enigste kapitaal dat de mens, vreugdevol, mag be-

zitten, **is** zijn twee-voudige — geestelijke en fysieke — **arbeidskracht.** Deze kracht zal hij, in gemeenschap, verbruiken, om een „totale goederenvoorraad" te scheppen, welke dan als distributie-voorraad àllen ten dienste staat. Ieder zal er uit betrekken hetgeen hij nodig heeft. **Er zal dus steeds te veel zijn!!!** Want er zal aan deze voorraad méér worden toegevoegd, dan onttrokken! Waarom dit zo zal zijn, is eenvoudig genoeg.

Vroeger werd door de socialisten veelvuldig over „de volle opbrengst van de arbeid" gesproken. Waaraan, als socialistische eis, moest worden voldaan. Maar hoe schijnbaar schoon dan ook, moet deze leuze tóch als verouderd worden beschouwd! Ze is typerend voor het materialistische tijdvak waaruit ze is opgekomen. Men „ruikt" er heel duidelijk het concurrentie-kapitalistische aan!! De kapitalist „heeft", de socialist wil nu ook „hebben". Waardoor men ondertussen in de sfeer van het „hebberige" gevangen blijft. Men stijgt zó niet wezenlijk boven het kapitalistische uit. De èchte mens daarentegen verlangt niet strikt terug, naar de mate waarmee hij zelf gegeven heeft. Dit interesseert hem niet in 't minst! Want hij wil juist meer geven dan ontvangen. Omdat zijn diepe levensvreugde niet ligt in hebben, krijgen of zelfs maar matig verbruiken, **maar in het rusteloos scheppen** van geestelijke en materiële waarden.

En hiermee zijn we teruggekeerd tot de mening, dat voor een nieuwe wereld nieuwe mensen nodig zijn. Want dat het niet slechts kan gaan om wat politieke en economische verandering alléén, zal uit het bovenstaande wel duidelijk zijn! Wezenlijk gaat het om vrij wat meer! **Er komt geen „nieuwe" wereld, voor en al eer de mens zich een gans nieuwe levenshouding heeft eigen gemaakt!**

Geen enkel gebied van het leven kan worden benaderd, zonder in àndere gebieden over te gaan. Omdat nu eenmaal alles samenhangt. Wie — als voorbeeld — geen oorlog meer wil, hetgeen als een **politieke** eis mag worden beschouwd, ziet zich onmiddellijk geplaatst voor de vraagstukken van opvoeding en onderwijs. Maar opvoeding laat zich niet denken zonder de problemen van zielkunde, geslachtskunde, voortplanting, erfelijkheid en zo al meer.

Maar aangezien de moderne oorlog is voorbereid door het doodmartelen van honderdduizenden dieren per jaar, ziet de strijder voor wereldvrede zich eveneens voor het verschijnsel der vivisectie geplaatst.

Hij zal begrijpen dat het leed dat óns door de oorlog wordt aangedaan, het leed is dat wij het volkomen onschuldige dier hebben doen ondergaan! De misdaad der vivisectie slaat op den bedrijver terug.... Het moge hem leren, dat geen leven straffeloos kan worden aangerand!!

Maar wie zich eenmaal op vivisectie bezint, komt voor het probleem der vaccinatie te staan — waaraan hij dan ontgroeit. Wanneer hij zonder vaccinatie wèrkelijk gezond wil zijn, moet hij zich dus weer bezighouden met nieuwe geneeskunde en voedingsleer. En dezen voeren hem dan weer naar de problemen betreffende de sport en gezonde kleding, bouw en inrichting van het moderne huis en honderd vraagstukken meer....

En als de N.S.B. nu beweert ons volk naar de nièuwe wereld te willen leiden, dan komt het er vóór alles op aan wat zij van dit alles wéét en wìl. Want zonder revolutie **op-beslist-alle-gebieden-des-levens,** blijft heel die nieuwe wereld.... een wóórd....

Natuurlijk zal dit meest ideale voorlopig nog niet worden bereikt!! Dat is ook niet erg, want per slot zijn idealen er alleen om bestrééfd — niet om verwezenlijkt — te worden. Zij zijn slechts de motorische kracht voor onze **dagelijkse daad.** En kunnen daarom dan ook niet worden gemist. Het is met ons leven als met een schip tijdens zijn vaart. De compasnaald trekt op het úiterste, maar alvorens dat te bereiken wordt menige haven aangedaan.

Zo zijn er verlangens die op korte termijn moeten worden gestild. En het ons naast aan het hart liggende is dan zeker, **dat nu eens eindelijk met het moorddadige spel van militarisme en oorlog gebroken wordt!!!** Omdat dit noodzakelijk en mogelijk is.

Wat het eerste betreft, hebben we reeds het een en ander gezegd. Maar tot hen die het al maar hebben over een „nieuwe" tijd die komende is, willen wij het nog wel eens zeggen: nièuw, gloed-nieuw, is de wereld pas, **als de collectieve moord op bevel niet meer zal worden gekend!!!**

Dit inderdaad harde woord wil niemand kwetsen, het wil integendeel **allen** tot zegen zijn! Want niets, niets, maar dan ook absoluut niets heeft enige zin, als de volkeren in de eeuwige schaduw van de oorlog moeten staan! Als men werkt en zwoegt en bouwt, om op een zeker ogenblik weer alles in elkander te smijten!

Wat de gevolgen van een moderne oorlog zijn, kan thans ieder aanschouwen! Terwijl men heeft te bedenken, dat er tot-op-heden nog geen gifgassen en bacterieën zijn gebruikt! Welk een vernietigingskracht een oorlog over 10 of 15 jaar zal bezitten, valt eenvoudig niet te benaderen!! Elke oorlog immers kan voor de wetenschap en techniek als een revolutionair tijdperk worden beschouwd. Ook thans nemen dezen beiden wederom een enorme vlucht. Zodat het zeker geen fantasie is, wanneer zéér binnenkort oorlog omschreven moet worden met twee simpele woorden: absolute vernietiging!!!

Waaraan wij slechts hebben toe te voegen dat volkeren, die zich na dit afgrijselijk bloedbad weer op een volgend voorbereiden, klaarblijkelijk zo ontzettend misdadig en zo volslagen krankzinnig zijn, dat op hun instandhouding dan ook geen prijs meer kan worden gesteld!!! Moge dàn de mens, tot aan de allerlaatste toe, verdwijnen.... Opdat in groter vrijheid en vreugde alleen de dieren het schone aardrijk zullen bewonen. Verlost van de monsterachtigste kwelgeest die ooit heeft bestaan. En die men de gelijkenis Gods heeft genoemd!

Natuurlijk eist **een wereldhistorische kruistocht** naar een wèrkelijk nieuwe, voor allen bewoonbare maatschappij, een heel andere gezindheid dan waarvan wij thans getuigen zijn!! Want de alle dagen, bij duizenden te beluisteren uitroep, „dat-het-toch-maar-gauw-met-de-oorlog-gedaan-mag-zijn!!", is slechts uitdrukking van stumperigheid, lafheid en angst! Waaruit het nièuwe zeker niet groeit!! Maar waardoor het oude straks rustig wordt voortgezet. Want de achtergrond van dat verlangen is gewoonlijk allermisselijkst klein. Er is te weinig brood en helemaal geen vet. Dat vet vooral is een „probleem". Er wordt door tienduizenden veel meer gesproken over vet **dat er niet,** dan over bloed, **dat er wel is!!** En dan moet men de winkeliers beluisteren.... ze klagen.... want

hun zaakjes verlopen. . . . Het zijn de precies zelfden die, nog maar een jaar geleden, overal de burgerij opwarmden om bij Defensie te petitioneren om ook in hún dorp of stad een garnizoen te krijgen!! Er was een ware wedloop om garnizoenen! De zakenlieden, die over het algemeen niet meer dan „kruideniers-zieltjes" bezitten, stookten het vuurtje op! Ze poogden aan de voorbereiding tot de moord enige stuivertjes te verdienen. Nu ze er enige stuivertjes beroeder van worden, moet de soldaterij weer weg. . . . Tot er straks „vrede" is en ze aan het nieuwe speelgoed weer een dubbeltje kunnen verdienen. . . .

Men meet absoluut alles af aan z'n portemonnaie. Wordt men ergens onmiddellijk beter of slechter van. . . . Dàt bepaalt of men vóór dan wel tégen iets is!!!

Hoe ontzaglijk ver is dit alles nog verwijderd van **RUSKIN's** woord: **„DOE GOED WERK, HETZIJ GIJ LEEFT OF STERFT!!"** Een woord, dat tóch — door geestelijk heldendom — tot werkelijkheid moet worden gemaakt! Wil er ooit sprake zijn van een nièuwe maatschappij.

Daarom stemmen wij niet in met de jeremiades der grote menigte. **Niet dàt de oorlog eindigt, maar hoè hij eindigt** is van belang!!! Want dàt zal bepalen of onze heerlijke, lieve kinderen, die we thans op straat en weg hun spelletjes zien doen, over 10 jaar aan de beurt zijn om te worden geslacht. . . . Dat hen dat lot kan worden bespaard, dat het naast noodzakelijk ook werkelijk **mogelijk** is om radicaal met militarisme en oorlog te breken, is een reeds lang bewezen feit! Want enkele duizenden hèbben dat reeds gedaan! Iets van Ruskin's woord is verstaan en ten koste van grote offers tot een vruchtbare daad voor de toekomst gemaakt. Wanneer 's avonds en 's nachts de vliegtuigen ronken, als mannen en vrouwen bevreesd hun bedden verlaten, als vaders en moeders met doodsangst in het hart zich over de bedjes der kinderen buigen, dan moeten zij allen nu eens eindelijk gaan begrijpen welk een ontzettende schande het is geweest, dat zovelen de gevangenissen hebben bevolkt enkel en alleen omdat ze de afgrijselijke misdaad van de oorlog, de gruwelijke moord op vrouwen en kinderen, niet **konden** bedrijven!!! Alle vaders en moeders moeten hun bedreigde kinderen eens diep en ernstig in de ogen zien. En dan be-

denken, **dat zij, die deze leventjes hebben verdedigd** door aan geen enkele oorlog mee te willen doen, **ook nu nog altijd in gevangenschap zijn!!!** Misschien dat er dan over deze en gene zoiets als schaamte komt....

Leger en vloot zijn in Nederland afgeschaft. We zijn volkomen ontwapend. Van het eigen militaire apparaat is niets meer te zien. Zou het — **zeker na de verschrikking,** welke de oorlog toch ook over dit land heeft gebracht — niet redelijk en menselijk zijn, **als nu de laatste dienstweigeraars in vrijheid werden gesteld!!!**

Redelijk is dit voor de Nederlanders, omdat ze werden veroordeeld in naam ener koningin, die zèlf haar plicht tegenover het vaderland, door een laffe vlucht, heeft verzaakt. In strijd met haar plicht en haar nog **twee dagen vóór de oorlog gegeven woord!**

Redelijk is dit voor de Duitsers, omdat diè immers vier oorlogsdagen lang, per radio, tot het volk in dit land hebben gezegd: **„DE WAPENS NEDER!!!"**

Dit, ons redelijk verlangen mag zeker ook ernstig door N.S.B.-ers worden overdacht! Tijdens de oorlog verbleven veler hunner in gevangenschap in Hoorn. Na beëindiging van de strijd ging er — zeer terecht — een heftig protest op tegen het onrecht en de willekeur door onze gammele democratie op 10 Mei gepleegd.

Helaas hadden alle protesten in de wereld tot op heden zeer weinig zin. Ze richtten zich immers altijd alleen tegen terreur die men zèlf onderging. Zodra de machtsverhoudingen waren gekeerd, werd dezelfde terreur — of erger — met sadistische wellust op anderen gepleegd.

Terwijl het slechts vijf-daags verblijf in Hoorn een „hel", een „ware marteling" werd genoemd, publiceerde „Volk en Vaderland" tegelijkertijd een bericht, waarin werd uitgeschreeuwd, dat de „krententuin" in stand moest worden gehouden! Vergezeld van de eis, dat er vooral niets mocht worden verbeterd! Want.... dit marteloord in Hoorn zou een „vacantie-verblijf" worden voor democraten....!

Op deze wijze blijft mensenmarteling natuurlijk tot-in-der-eeuwigheid bestaan! Juist door dit eeuwig „stuivertje wisselen" is onze samenleving steeds zo griezelig gemaakt! Werkelijk nièuw zal de wereld ook pas zijn, als àlle vervolging voor goed tot het verleden behoort!!

En daarom vragen wij aan allen, of het niet méér dan tijd is om de dienstweigeraars uit hun gevangenschap te ontslaan!? De N.S.B.-ers — die slechts vijf dagen opsluiting al een marteling vonden — vragen wij in het bijzonder wat zij dan wel zeggen van **2½ jaar cel**, dat zijn **900** dagen, die jongens van 19 jaar hebben te ondergaan.... Als erfenis van een verrotte, nu totaal in elkaar gezakte democratie.

Natuurlijk begrijpen we dat velen niet kunnen en zullen sympathiseren met de levensvisie zoals deze nu eenmaal door de dienstweigeraars gedragen wordt. Maar we mogen toch verlangen dat ieder diepe eerbied heeft voor allen, die met hun overtuiging ernst maken. Ongeacht welke deze ook zij. Wie voor een beginsel — welk dan ook — zo nodig, zware offers brengt, heeft recht gerespecteerd te worden.

Dat mensen voor hun overtuiging rustig 2½ jaar cel aanvaarden, zegt toch wel iets!! Waarbij men eens moet bedenken, wat dit — psychologisch-biologisch — voor jonge mensen van 19 jaar betekenen moet!!!

Vergelijk hen met de karakterlozen die het volk hebben opgehitst, die de menigte hebben gek gemaakt met hun „anti-fascisme", die jarenlang de arbeiders de oorlog tegen Hitler-Duitsland als een evangelie hebben voorgehouden en die — nu de Duitsers hier zijn — spreken en doen alsof zij het nooit eens anders hebben gedaan!!

En wat men zèlf dan ook voor overtuiging is toegedaàn, men zal in ieder geval moeten erkennen, dat de dienstweigeraars de zeldzaam weinigen zijn, die hebben gedaan hetgeen ze hadden gezegd! Is het voor de Nederlanders geen schànde, dat onderstaande lijst nog kàn bestaan, waaruit blijkt, dat er zelfs jongens zitten te wachten tot-het-eens-1942 wordt....!!!?

DIENSTWEIGERAARS die GEVANGEN zitten.

T. Sibie, 30 mnd., ontslag 18 Oct. 1941.
A. de Vos, 30 mnd., ontslag 21 Oct. 1941.
R. Nijder, 30 mnd., ontslag 14 Oct. 1941.
J. Meulenkamp, 30 mnd., ontslag 22 Oct. 1941.
C. Dekker, 30 mnd., ontslag 8 Oct. 1941.
J. Zuidema, 30 mnd., ontslag 23 Oct. 1941.

P. de Vries, 30 mnd., ontslag 15 Oct. 1941.
M. van Hensbergen, 18 mnd., ontslag 22 Maart 1941.
D. J. de Smit, 18 mnd., ontslag 1 Mei 1941.
G. Verhey, 30 mnd., ontslag 1 Maart 1942.
K. Drenth, 30 mnd., ontslag 22 April 1942.
H. Verkerk, 18 mnd., ontslag 6 April 1941.
J. Veninga, 18 mnd., ontslag 14 April 1941.
K. Rooduin, 18 mnd., ontslag 28 Febr. 1941.
G. de Voer, 18 mnd., ontslag 19 Augustus 1941.
R. Kamp, 30 mnd., ontslag 21 April 1942.
K. Drenth, 30 mnd., ontslag 22 April 1942.
J. van Maanen, 18 mnd., ontslag 16 April 1941.
F. Aafjes, 18 mnd., ontslag 12 Juni 1941.
J. Wassem, 18 mnd., ontslag 12 Juni 1941.
J. Moes, 24 mnd., ontslag 13 Febr. 1942.
D. v. d. Ley, ontslag 14 Augustus 1942.
T. Jillink, 30 mnd., ontslag 30 September 1942.

Deze jongens zitten allen in de Rijkswerkinrichting te Veenhuizen, waar verder **duizenden** mensen zitten — mensen zoals gij en ik en waaraan nooit wordt gedacht — volkomen ontwortelden.... landlopers.... mensen die absoluut niets meer bezitten, geen dak meer boven hun hoofd hebben en geen kring van verwanten om zich heen. Die door honger en kou naar dit oord zijn gedreven, om in volstrekte liefdeloosheid hier te eniger tijd hun einde te vinden.... In een land, dat **drie milliard guldens aan militair speelgoed verslingerd heeft**....!!

Voor het verspreiden van een heel gewoon strooibiljetje zit in de gevangenis te Haarlem, onder no. 122/65, nog opgesloten: P. de Vries. Voor de tijd van.... **drie jaar!!!**

Parasiterende sprookjesvertellers van het type Albarda en Vorrink vertelden ondertussen, dat wij hier te lande leefden onder een „democratie", waarin recht en vrijheid geen ijdele klanken waren.... Wie kan er een traan laten om de ondergang van een democratische beweging, die zulke misdadige onzin heeft uitgekraamd....!?

Wij althans doen dit niet!!

Wij zijn — om het maar duidelijk te zeggen — heel blij, dat Nederland in de grote stroom van het wereldgebeuren is opgenomen. En wij zijn het volkomen eens met de

N.S.B.-er Van Genechten, als deze in een brochure: „De N.S.B. in oorlogstijd" schrijft, dat wij moeten gaan „Naar een Nieuw Nederland". En juist omdat wij wel in het bijzonder altijd hebben betoogd, dat het vóór alles om een nieuwe gezindheid gaat, stemmen wij volkomen in met Genechten's opvatting, dat een nieuwe tijd „bijzondere deugden" eist en dat deze niet meer alleen in de nat.-soc. moeten worden ontwikkeld, maar in elken Nederlander, „wanneer dit volk een nieuwe toekomst tegemoet **wil** gaan".

Dit **willen** wij inderdaad! Maar mogen juist daarom niet goedgelovig zijn! Want de allerarmsten zijn al sedert de schepping bij de neus genomen.... zodat een scherp critische blik een eerste vereiste is!! Waarover we dan ook beschikken en waardoor we vreemd opkeken toen we op blz. 31 lazen, dat die bijzondere deugden o.a. moest bestaan uit **„EENVOUD** zowel in het materiële als in het geestelijk leven", om op blz. 15 te lezen, dat tijdens de oorlogsdagen van Mevrouw Mussert **1200** gulden aan kleren zijn gestolen....!!

In aanmerking genomen wat hierboven over Veenhuizen is gezegd en gezien het feit, dat ons volk voor **minstens** een derde deel „een volk in lompen" is, kan zúlk een garderobe alleen als misdadige luxe worden gezien! Honderdduizenden kinderen hebben geen kleertjes aan het lijf, lopen met kletsnatte voetjes zodra het regent en hebben een „puntenkaart" waarmee ze niets kunnen doen. Moet dààrtegenover elke vrouw en man zich niet diep schamen om in het onzinnig bezit van 1200 gulden aan kleren te zijn!?

Wij mogen verwachten, dat men om deze opmerkingen niet boos zal zijn. Op blz. 32 van genoemde brochure immers lezen wij, dat één der vereiste deugden is **„MOED**... de geestelijke moed om de waarheid onder de ogen te zien, de zedelijke moed om datgene na te streven wat men nodig acht voor ons volk, ook al trachten tierende benden ons daarvan te weerhouden".

In dit opzicht kan men van ons verzekerd zijn!

Wij — en ondergetekende in het bijzonder — hadden al jaren in gevangenschap doorgebracht lang voor er een N.S.B. bestond! Enkel en alleen omdat wij het waagden

meer welvaart, recht, geluk en vrijheid voor ànderen te bestreven, met volkomen voorbijzien van onszelf.... Zeker, wij zullen de wereld pas als **nieuw** kunnen ervaren, als wij deze verlangens wéér en nóg kunnen laten horen **zonder opnieuw te worden geterroriseerd!!!**

Voorlopig lijkt het hier nog niet op!! Het enigste blad dat ons nog gebleven was — en dat van deze verlangens getuigde — „De Vrije Socialist", het al-oude blad van Domela Nieuwenhuis, is verboden! Terwijl het beruchte „Volk" mag blijven bestaan....

Nochtans wordt de zich voltrekkende geschiedenis door ons geenszins als hopeloos gezien! Integendeel geloven wij in vooruit- en in opgang. Maar zijn er daarnevens van overtuigd, dat er van tal van superieuren nog heel wat rustige moed zal worden gevraagd. Maar wat zou dat...!?

Wie eenmaal weet dat hij zijn leven reeds lang tot waarde heeft gemaakt, kan niets meer gebeuren! Hetzij hij leeft of sterft.... Want méér dan wijzelf is **de mensheid** en hooguit boven de eigen tijd staat **de eeuwigheid**, waardoorheen zich **Het Leven** voltrekt. En waarom het de èchte mens slechts kan gaan! Juist daarom kunnen wij niet „tússen twee werelden" blijven staan. Het is een faze, welke te vergelijken valt met een sluis, waarin het water al hoger en hoger stijgt.... Een korte tijd wordt het gestuit in z'n loop, om een ogenblik later, met kolkend geweld, langs nieuwe bedding z'n weg te vervolgen. Om ten slotte, als het z'n snelvlietende kracht heeft uitgeput, tóch weer te worden opgenomen in een volgende sluis....

Zó is het leven.

Tussen twee werelden in schijnt het een ogenblik stil te staan. De spanning stijgt.... Het is een moment adembeklemmend.... En dan plotseling bruist het met volle kracht verder en wordt een volgende etappe in de geschiedenis bereikt. Waarna weer alles vervloeit.... en het spel zich herhaalt....

De ware mens is hij, die zich in dit spel der eeuwige krachten verlustigen kan. Terwijl het zijn levensvreugde is, déél te hebben aan dit spel, óók al weet hij dat het bij tijden zó gigantisch machtig wordt gespeeld, dat het zijn eigen leven kost! Want wat zou dat per slot....!? Wie

eenmaal genoegzaam is gestegen in het Rijk van den Geest, is het woord van **KRISNAMURTHI** vlees en bloed geworden:

> **„DE WERKELIJK VRIJE MENS KENT GEEN VREES, HIJ WEET, DAT HIJ NOG SLECHTS FYSIEK TEN ONDER KAN GAAN, MAAR HIJ KAN STERVEN, JUIST OMDAT HIJ WEET, DAT NIETS IN HEM MEER STERVEN KAN. . . .”**
